

Loobumine väliskaubandusstatistika avaldamisest maakondade lõikes

Seoses liitumisega Euroopa Liiduga on toimunud metoodilised muudatused, mis ei võimalda enam koostada usaldusväärset väliskaubandusstatistikat maakondade tasandil ega tagada võrdlusmomenti varasema perioodiga. Sellest tulenevalt on Statistikaamet otsustanud lõpetada nimetatud aegridade avaldamise ja seda järgmistel põhjustel:

1. Ettevõtted on jaotatud maakondade lõikes nende juriidilisest aadressist lähtuvalt. Selline metoodika aga ei garanteeri, et ettevõtte väliskaubandustegevus oleks seotud sama maakonnaga, kus on tema juriidiline aadress. Samuti on palju ettevõtteid, kes tegutsevad üle terve Eesti mitmes maakonnas, kuid juriidilise aadressi järgi lisatakse nende väliskaubanduse andmed ikkagi ainult ühe maakonna juurde. Tulemuseks on suuremate linnade (Tallinn, Tartu) ebaproportsionaalselt suur osakaal väliskaubandusstatistikas.
Näide 1: Puidufirma aadress ja raamatupidamine on Tallinnas. Firma saeveski on aga Pärnumaal ning kogu väliskaubandustegevus toimub samuti vaid Pärnu maakonnas. Sellest hoolimata lisatakse ta statistikasse Tallinna linna all.
Näide 2: Suurettevõttel on peakorter Tartus, regionaalsed tootmisüksused viies maakonnas ning kaubaladu Tallinnas. Kuigi ettevõtte tegutseb üle Eesti, lisatakse ta oma aadressi järgi statistikasse ainult Tartu linna all, mis ei ole korrektne.
2. Alates 2004. aastast võivad Eestis kaubandustehinguid teostada ka Eestis käibemaksukohuslastena registreeritud välisfirmad, kes ei oma sageli üldse mingit kontaktaadressi Eestis. Nende väliskaubanduse käivet pole seetõttu ka võimalik mingil viisil regionaalselt jagada. Kuna välisfirmade osakaal kogu väliskaubandusstatistikas on märkimisväärne ja näitab kasvutendentsi, siis oleks andmete avaldamine ilma nendeta tegeliku olukorra moonutamine.
3. Seoses Intrastati süsteemi kehtestamisega ei kogu Statistikaamet andmeid enam kõigi ettevõtete väliskaubandustehingute kohta, vaid ainult nende ettevõtete kohta kelle aastakäive ületab statistilise läve (2004 ja 2005 1 miljon EEK, 2006 2 miljonit EEK). Aruandlusest väljajääv osa asendatakse hinnangutega. Samuti asendatakse hinnangutega nende ettevõtete osa, kes pole aruannet tähtajaks esitanud. Hinnanguid tehakse 2-kohaliste kaubakoodide ning partnerriikide lõikes, kuid maakondade lõikes pole võimalik hinnanguid teha. Selle põhjuseks on asjaolu, et mida rohkem näitajaid on hinnangutes ning mida detailsemal tasemel hinnangud on, seda ebatäpsemaks nad muutuvad.
4. Kuna metoodilised muudatused (hinnangute lisamine, välisfirmad) tulid kasutusele seoses Eesti liitumisega Euroopa Liiduga 2004. aastal, siis ei oleks praeguse metoodika järgi toodetav väliskaubandusstatistika võrreldav eelmiste perioodide andmetega ning aegridasid pole võimalik koostada.

Allan Aron
väliskaubandusstatistika talituse juhataja
Statistikaamet